

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001934

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-05-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Романів Михайло Григорович

2. Mykhailo H. Romaniv

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0898-4350

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Історія та археологія

Дата захисту: 17-05-2024

Спеціальність за освітою: Історія та археологія

Місце роботи здобувача: Львівська академічна гімназія при НУ «Львівська політехніка»

Код за ЄДРПОУ: 20821733

Місцезнаходження: , Львів, 79013, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Галузевий

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 35.051.168_ID 5280

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03.61.13, 03.61.91, 03.61.05

Тема дисертації:

1. Традиційна зимова календарно-побутова обрядовість українців Покуття кінця XIX – початку XXI ст. (загальноукраїнські риси та локальна специфіка).
2. Traditional winter calendar and household rituals of Ukrainians of Pokuttia in the late 19th – early 21st century (general Ukrainian features and local specifics).

Реферат:

1. У дисертаційній роботі досліджено зимовий цикл народного календаря українців Покуття крізь призму звичаїв та обрядів з їхніми суб'єктами та атрибутами, світоглядними уявленнями та віруваннями, а також вербальними компонентами. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що уперше комплексно розглянуто зимову календарно-побутову обрядовість покутян як окрему ділянку традиційної культури, системно введено до наукового обігу значний масив нових польових етнографічних матеріалів з досліджуваної теми, а також охарактеризовано окремі звичаї та обряди у структурі зимових свят, які

засвідчують етнографічну специфіку Покуття як історико-етнографічного району України. Це реалізовано виконанням головних завдань дисертаційної роботи: досліджено ступінь історіографічної розробки окресленої теми; систематизовано польові матеріали, які автор зібрав під час комплексних етнографічних експедицій на терени Покуття, та зіставив їх з інформацією з опублікованих джерел і наукової літератури; охарактеризовано структуру зимових свят на Покутті та обряди, які їх супроводжують, а також виокремлено основні теми цього календарного циклу; визначено межі поширення звичаїв, обрядів, прикмет та інших явищ народної культури, які пов'язані з календарними святами зимового циклу на Покутті; простежено трансформацію охарактеризованих обрядів упродовж XX – початку XXI ст. і досліджено стан їх збереження на сучасному етапі побутування; відокремлено християнські впливи від давньої основи в народному календарі покутян зимового періоду; з'ясовано локальні особливості, регіональну специфіку зимової обрядовості українців Покуття та встановлено її загальноукраїнські риси; зіставлено і порівняно характерні риси окремих обрядів зимового циклу українців на Покутті з відповідними спорідненими явищами народного календаря інших етносів. Положення та узагальнення дисертації можуть бути використані для подальших історико-етнографічних і краєзнавчих студій Покуття, внесення певних елементів зимової обрядовості до переліку нематеріальної культурної спадщини України з метою їх подальшого збереження та популяризації для посилення туристичної привабливості історико-етнографічного району. Матеріали, вміщені в дослідженні, можуть бути використані під час написання навчально-методичних посібників для закладів середньої та вищої освіти з народознавства, розробки спеціальних курсів зі святково-обрядової культури українців.

2. The dissertation examines the winter cycle of the folk calendar of Ukrainians of Pokuttya through the prism of customs and rituals with their subjects and attributes, worldview ideas and beliefs, as well as verbal components. The scientific novelty of the study lies in the fact that for the first time the winter calendar and household rituals of Pokuttya people as a separate area of traditional culture are comprehensively considered, a significant array of new field ethnographic materials on the topic under study is systematically introduced into scientific circulation, and individual customs and rituals in the structure of winter holidays are characterized, which testify to the ethnographic specificity of Pokuttya as a historical and ethnographic region of Ukraine. This was realized by fulfilling the main tasks of the dissertation: to study the degree of historiographical development of the topic; to systematize the field materials collected by the author during comprehensive ethnographic expeditions to the Pokuttya region and to compare them with information from published sources and scientific literature; characterized the structure of winter holidays in Pokuttya and the rituals that accompany them, as well as highlighted the main themes of this calendar cycle; determined the boundaries of the spread of customs, rituals, signs and other phenomena of folk culture associated with the calendar holidays of the winter cycle in Pokuttia; traced the transformation of the characterized rituals during the XX and early XXI centuries and investigated the state of their preservation at the present stage of existence; separated Christian influences from the ancient basis in the folk calendar of the winter period of the Pokuttya people; found out local features, regional specificity of the winter rituals of Ukrainians in Pokuttya and established its all-Ukrainian features; compared and contrasted the characteristic features of individual rites of the winter cycle of Ukrainians in Pokuttya with the corresponding related phenomena of the folk calendar of other ethnic groups. The provisions and generalizations of the dissertation can be used for further historical, ethnographic and local history studies of Pokuttya, the inclusion of certain elements of winter rituals in the list of intangible cultural heritage of Ukraine for the purpose of their further preservation and popularization to enhance the tourist attractiveness of the historical and ethnographic region. The materials contained in the study can be used in writing textbooks for secondary and higher education institutions on folklore, developing special courses on the festive and ceremonial culture of Ukrainians.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку

суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

1. Романів М. Філарет Колесса – дослідник зимової календарно-побутової обрядовості (До 150-річчя від дня народження вченого). Науково-теоретичний альманах Грані. Дніпро, 2021. Вип. 9 (Т. 24). С. 14–21.
2. Романів М. Специфіка зимової обрядовості покутян: новорічний звичай «бички». Народознавчі зошити. Львів, 2023. № 3. С. 614–622.
3. Romaniv M. Winter calendar and household rituals of Pokuttia in the works of polish ethnographers of the last third of 19th – early 20th century. History pages. Kyiv, 2023. Vol. 55. S. 59–71 / Романів М. Зимова календарна обрядовість українців Покуття у працях польських народознавців останньої третини XIX – початку XX ст. Сторінки історії. Київ, 2023. Вип. 55. С. 59–71.
4. Romaniv M. The tree in winter customs and rituals of ukrainians of Pokuttia (on the materials of field ethnographic expeditions). Spheres of culture: journal of philology, history, social and media communication, political science and cultural studies. Lublin, 2019. Vol. XX. S. 117–126.
5. Романів М. Андріївські вечорниці як традиційна форма дозвілля молоді на Городенківщині. Матеріали VII краєзнавчої конференції «Історичні пам'ятки Галичини». Львів, 2020. С. 67–71.
6. Романів М. Свято Введення у народних віруваннях українців Покуття. Abstracts of I International scientific and practical conference “The wordl of science and innovation”. London, 2020. С. 408–414.
7. Романів М. Різництво у традиційному побуті покутян у період пилипівського посту. Збірник доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції у музеї народної архітектури та побуту у Львові імені Климентія Шептицького «Персоналії. Традиції. Поступ». Львів, 2021. С. 224–228.
8. Романів М. Матеріали про зимову календарно-побутову обрядовість у праці Філарета Колесси «Людові вірування на Підгір'ю в селі Ходовичах Стрийського повіту». Міжнародна наукова конференція «Восьмі Колессівські читання (до 150 річчя з дня народження Філарета Колесси)». Львів, 2021.
9. Романів М. Традиційна духовна культура як чинник розвитку регіонального туризму (на прикладі новорічного обряду «Маланка»). Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Перспективи розвитку науки, освіти і технологій в контексті євроінтеграції». Кропивницький, 2022. С. 60–61.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: № 0118U000602, № 0121U110187

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рачковський Григорій В'ячеславович
2. Hryhorij V. Rachkovskyj

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3116-6268

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=wJSywQcAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коломийчук Олександр Юрійович
2. Oleksandr Y. Kolomyichuk

Кваліфікація: к. і. н., н.с, 07.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2865-2396

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57209733760; <https://scholar.google.com.ua/citations?user=D-2Bog8AAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417006

Місцезнаходження: вул. Грушевського, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Горошко-Погорецька Леся МIRONІВНА
2. Lesya M. Horoshko-Pohoretska

Кваліфікація: к. і. н., старший науковий співробітник, 07.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8741-2467

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=VwebbrkAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Інститут народознавства Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 03534469

Місцезнаходження: проспект Свободи, буд. 15, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пахолок Інна Ростиславівна

2. Inna R. Pakholok

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9929-8166

Додаткова інформація: Web of Science Researcher ID: HCI-1460-2022;

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=xavoKmwAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Галайчук Володимир Васильович

2. Volodymyr V. Halaichuk

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7780-5876

Додаткова інформація: https://scholar.google.com/citations?user=eMt_4uYAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Сілецький Роман Броніславович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Сілецький Роман Броніславович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Жак Ольга Володимирівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна